

HANDLINGAR

till

sammanträdet

2018-10-15

Central förvaltning

TILLKÄNNAGIVANDE

Sida: 1(1)

2018-10-03

LANDSTINGSFULLMÄKTIGE

Fullmäktige sammanträder i Kristinehallen, Bergmästaregatan, Falun, **2018-10-15** med början kl 09.30 för behandling av i bilagda föredragningslista upptagna ärenden.

Kjell Persson
Älderspresident

2018-10-03

Delgives Fullmäktigeledamöter m fl

Fullmäktigesammanträdet i oktober 2018 i Falun

Måndag
2018-10-15

Kl 08.30 Kaffe

Kl 09.30 Fullmäktigesammanträdet öppnas av
ålderspresidenten Kjell Persson

Ekonomidirektör Peter Hansson föredrar ärende 13
Delårsbokslut 2018

Sammanträdet beräknas sluta före lunch så ingen lunch är beställd i
Kristinehallen

I anslutning till fullmäktiges sammanträde sammanträder den nyvalda valberedningen!

LOKALER

Fullmäktigesammanträdet äger rum i Kristinehallen, Falun

Med tanke på att många personer är allergiska mot parfymdofter bör vi tänka på att
inte använda parfymerade produkter då vi är på sammanträdet.

Trådlöst Internet (Wi-Fi) finns tillgängligt i lokalen – se instruktion i handlingarna

Parkeringstillstånd – hanteras av ditt partis politiske sekreterare

Arvodesblanketten finns att skriva ut:

[www.ltdalarna.se/Politik/För politiker/Arvodesblankett och belopp/Arvodesblankett](http://www.ltdalarna.se/Politik/För_politiker/Arvodesblankett_och_belopp/Arvodesblankett)

Blanketten går också att fylla i där.

Vid frågor om arvodesblanketten – vänd dig i första hand till ditt partis politiske sekreterare

**Kostpriser: Fullmäktigeledamöterna anger på rese- och arvodesräkningen
antalet intagna måltider (lunch och kaffe). Avdrag sker vid utbetalningen enligt
gällande taxa.**

Falu kommuns priser: Lunch 92 kr och kaffe 32 kr

Internet: Dessa handlingar finns att tillgå på Landstinget Dalarnas hemsida
www.ltdalarna.se. Sammanträdet sänds även via webb. Länk till sändningen
publiceras inför sammanträdet på Landstinget Dalarnas hemsida.

Länk till kommunallagen:

<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20170725.htm>

Central förvaltning

2018-10-05

Dnr:

Placering av landstingsfullmäktige i Kristinehallen

---

placeringen i Kristinehallen kommer att mailas ut till ledamöter/ersättare av respektive partis politiske sekreterare innan mötet och anslås vid LFs sammanträde 15 oktober

Välkommen till fullmäktige!

Med respekt för den demokratiska processen och för ett aktivt och närvarande mötesdeltagande så har vi några ordningsregler:

Alla eventuella frågor, intervjuer och diskussioner från åhörare och representanter för media med ledamöterna sker under pauser eller efter mötets slut.

Till representanter för media: Om du behöver genomföra en intervju med någon fullmäktigeledamot i pausen eller efter mötets slut, så finns pressansvarig på plats som hjälper till att förmedla kontakt.

Presstjänsten: 070-298 75 55

Ledamöter i Landstingsfullmäktige

ÖVERENSKOMMELSE SOM FULLMÄKTIGES PRESIDIUM HAR GJORT MED GRUPPLEDARNA OM DEBATTREGLER

1. Huvudregel – 5 minuter för första anförandet, 3 minuter för följande anföranden

Som huvudregel gäller att ledamöterna i varje ärende kan begära ordet för ett första anförande som sträcker sig i maximalt **5** minuter. På de därpå följande anförandena gäller en tidsbegränsning om maximalt **3** minuter. På varje anförande, d v s oavsett om det är ett första eller senare anförande, finns möjlighet till ett replikskifte om 2 min per replik.

Syftet med att medge en längre talartid för första anförandet i varje ärende är att ge ledamöterna möjlighet att inledningsvis utveckla argumenten för sina ställningstaganden.

Dessa talarregler gäller också i tillämpliga delar när fullmäktige behandlar interpellationer och frågor.

2. Undantag – särskilda debatter

Vid särskilda debatter om t ex budget, mål och ramar, årsredovisning m.m. gäller en särskild talarordning. Debatten inleds med anföranden av en representant för varje parti (gruppledare eller annan av partiet utsedd ledamot). Talartiden dem emellan fördelas så att Landstingsstyrelsens ordförande får tala i maximalt **12** minuter, övriga i maximalt **6** minuter. Varje deltagare i den debatten får dessutom rätt till 2 repliker om 2 minuter att fritt disponera under gruppledar- debatten. Efter det att gruppledardebatten avslutats träder huvudregeln in för den fortsatta debatten

Presidiet avgör för vilka ärenden den särskilda debattordningen ska tillämpas.

HANDLEDNING FÖR VOTERINGSANLÄGGNING

Framför dig har du en fjärrkontroll med knappar för att begära **ORDET** och **REPLIK/GENMÅLE**, vid upprop/votering knapparna **JA/närvaro**, **NEJ** och **AVSTÅR**.

Med ett kort tryck på vald knapp registreras ditt val i anläggningens dator vilket bekräftas genom att den **gröna lampan ovanför Ordetknappen släcks**. Fjärrkontrollen behöver inte riktas mot presidiet för att signalen ska gå fram.

Vid upprop trycker ledamoten på knappen **JA** när namnet läses upp av sekreteraren.

Om du inte gör detta kommer panelen att bli låst för votering och talarlista.

Så snart aktuellt ärende visas kan **Ordet begäras**.

Replik kan bara begäras under det att någon håller ett anförande vilket visas på projektorduken.

Då anförandet är slut kan den som begärt replik få ordet. Begränsning av repliktid kan förekomma. Under en replik kan den som senast anförde begära genmäle genom att trycka på Replik-knappen.

Begränsning av antal repliker/genmälen kan förekomma.

Vid votering meddelar ordföranden när man kan avlägga sin röst genom att trycka på någon av knapparna **JA**, **NEJ** eller **AVSTÅR**. Har man röstat men vill ändra sig kan man göra detta genom att trycka på annan knapp så länge ordföranden inte förklarat voteringen avslutad.

Voteringsresultatet presenteras översiktligt via dataprojektor.

Vi använder inte reservationsknappen utan anmäl ev reservation muntligt.

Välkommen till Falu kommuns nya trådlösa gästnät

Från och med fredag 25 september öppnar IT-kontoret det nya gästnätet. Det innebär att "Karma-konton" samt biljetter ersätts med en modernare teknik.

Vi vänder oss till alla gäster, anställda, elever och partners som befinner sig i Bibliotek, Slättanläggningarna, Lugnetanläggningarna samt alla skolor.

FKGUEST visas som ett alternativt nätverk i de mobila enheterna
Bild 1 kommer att visas vid val av nätverket FKGUEST.

Bild 1

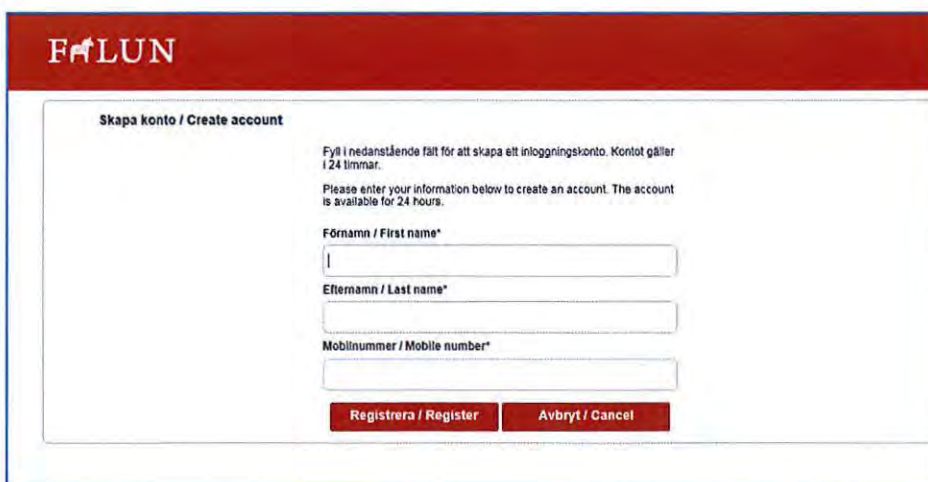

The screenshot shows the login page for Falu kommun's guest network. At the top left is the Falu kommun logo. The main heading is "Falu kommuns gästnät". Below this, there is a paragraph explaining that users can log in with their account and password, or create a guest account. It provides an example of an employee login: "Anställda loggar in efter följande exempel: Användarnamn: admfalun\aaa01 Lösenord: lösenord". There are two input fields: "Användarnamn / Username:" and "Lösenord / Password:". A red "Logga in / Login" button is at the bottom. A link "Skapa gästkonto / Create guest account" is visible at the bottom of the form area.

Är du redan kund, elev, partner eller anställd kan du logga in med ditt användarnamn och lösenord. Endast anställda loggar in enligt följande exempel "admfalun\aaa01".

I annat fall skapar du ett gästkonto genom att klicka på länken "skapa gästkonto" enligt nedan. Inloggningsuppgifter skickas via SMS och kräver alltså en mobiltelefon. Fyll i fälten enligt bild 2.

Bild 2

The screenshot shows the account creation page for Falu kommun's guest network. At the top left is the Falu kommun logo. The heading is "Skapa konto / Create account". Below this, there is a paragraph in Swedish and English explaining that users should fill in the fields to create an account, which is valid for 24 hours. There are three input fields: "Förnamn / First name*", "Efternamn / Last name*", and "Mobilnummer / Mobile number*". At the bottom, there are two red buttons: "Registrera / Register" and "Avbryt / Cancel".

När fälten är ifyllda och registrerade kommer ett SMS att skickas till dig med inloggningsuppgifter, enligt bild 3.

Bild 3

The screenshot shows a web page for 'Falu kommuns gästnät'. At the top left is the 'FALUN' logo. The main heading is 'Falu kommuns gästnät'. Below this, there is a paragraph: 'Är du kund, elev, partner eller anställd kan du logga in här med ditt användarkonto och lösenord, annars skapar du ett gästkonto, se länk nedan.' This is followed by another paragraph: 'Anställda loggar in på följande sätt admfalun-<användarnamn>'. There are two input fields: 'Användarnamn / Username:' and 'Lösenord / Password:'. A red button labeled 'Logga in / Login' is positioned below the fields. At the bottom, there is a link: 'Skapa gästkonto / Create guest account'. A small box above the input fields contains the text: 'Ett SMS har skickats till dig med inloggningsuppgifter. A SMS is sent to you with your account information.'

Lycka till

Serviceförvaltningen

IT-kontoret

FÖREDRAGNINGSLISTA
MED FÖRSLAG TILL BESLUT TILL
FULLMÄKTIGESAMMANTRÄDET
2018-10-15

Sammanträde i Landstingsfullmäktige

Tid: Måndag 15 oktober 2018 kl 9.30

Plats: Kristinehallen, Bergmästaregatan, Falun

Dessa handlingar finns att tillgå på Internet adress www.ltdalarna.se.

Innehållsförteckning

	Inledning och protokollsjustering	3
1	Fullmäktigesammanträdets öppnande	3
2	Protokollsjustering	3
3	Upprop	3
	Framställning utan föregående beredning	4
4	Valärenden	4
	Av valberedningen beredda ärenden med förslag till beslut	5
	Av landstingsstyrelsen beredda ärenden med förslag till beslut	7
5	Revidering av Landstingsstyrelsens reglemente	7
6	Revidering av Arvodesreglementet, kopplat till Arvodeskommitténs förslag	7
	Av valberedningen och landstingsstyrelsen beredda ärenden med förslag till beslut	8
	Av valberedningen beredda ärenden med förslag till beslut	9
7	och 8 Valärenden, forts	9
	Frågor, Interpellationer och motioner	11
9	Frågor	11
10	Interpellationer	11
11	Inkomna motioner fr o m 13 juni och redovisning av motioner som inte är färdigbehandlade	11
	Anmälningensärenden	12
12	Anmälningensärenden	12
	Av landstingsstyrelsen beredda ärenden med förslag till beslut	14
13	Delårsbokslut 2018	14
	Revisorernas granskning av delårsrapport	15
14	Revisorernas granskning av resultatet 2018-06-30 Diarienummer LD18/03650	15

	Av landstingsstyrelsen beredda ärenden med förslag till beslut, forts	
	.....	16
15	Ändrad beteckning på landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen	16
	Framställning utan föregående beredning	17
16	Valärenden	17

Inledning och protokollsjustering

---

1 Fullmäktigesammanträdets öppnande

2 Protokollsjustering

Val av två protokolljusterare samt bestämmande av tid och plats för justering av fullmäktigesammanträdets protokoll: Tisdag 23 oktober kl 13.00 i landstingshuset, Vasagatan 27, Falun.

3 Upprop

Framställning utan föregående beredning

---

4 Valärenden

Val av fullmäktiges presidium

Fullmäktige beslutar

1. namn (parti) väljs som fullmäktiges ordförande med mandatperiod fr o m 2018-10-15 t o m 2022-10-16,
2. namn (parti) väljs som fullmäktiges 1:e vice ordförande med mandatperiod fr o m 2018-10-15 t o m 2022-10-16 och
3. namn (parti) väljs som fullmäktiges 2:e vice ordförande med mandatperiod fr o m 2018-10-15 t o m 2022-10-16.

Val av valberedning (13 ledamöter och inga ersättare) inkl ordförande, 1:a vice ordförande och 2:a vice ordförande

Fullmäktige beslutar

1. Med mandatperiod fr o m 2018-10-15 t o m det datum som föregår den dag då det fullmäktige som valts 2022 har sitt första sammanträde välja valberedning enligt nedan:

Ledamöter: 1. namn (parti), 2. namn (parti), 3. namn (parti), 4. namn (parti), 5. namn (parti), 6. namn (parti), 7. namn (parti).8. namn (parti), 9. namn (parti), 10. namn (parti), 11. namn (parti), 12. namn (parti) och 13. namn (parti).

2. Med mandatperiod fr o m 2018-10-15 t o m det datum som föregår den dag då det fullmäktige som valts 2022 har sitt första sammanträde välja
namn (parti) som ordförande i valberedningen,
namn (parti) som 1:a vice ordförande i valberedningen och
namn (parti) som 2:a vice ordförande i valberedningen.

Fullmäktiges sammanträde ajourneras - Valberedningen sammanträder för att bereda val av Landstingets revisorer, Landstingsstyrelsen, Forskningsberedningen och styrelse för Stiftelsen Dalarnas Forskningsråd

Av valberedningen beredda ärenden med förslag till beslut**Val av Landstingets revisorer****Bilaga sid 1-8****Fullmäktige beslutar**

1. Med mandatperiod fr o m 2018-10-15 t o m 2022-12-31 välja Landstingets revisorer enligt nedan:
  1. namn (parti) tillika ordförande, 2. namn (parti) tillika vice ordförande, 3. namn (parti), 4. namn (parti) och 5. namn (parti).

Mandatperioden upphör under det 5:e året efter valet har avslutat granskningen av det 4:e årets verksamhet och avlämnat revisionsberättelsen.

Det 1:a året inleds med dubbla grupper revisorer

För val av revisorer gäller särskilda valbarhetsregler. Redovisningsskyldighet till kommunen eller landstinget är det grundläggande valbarhetshindret. Detsamma gäller make, sambo, förälder, barn, syskon eller andra närstående till den redovisningsskyldige.

Den som är vald till revisor är inom den kommunen eller det landstinget inte valbar som ledamot eller ersättare i fullmäktige, i en nämnd eller en fullmäktigeberedning, eller ledamot eller ersättare i en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2-6 §§ KL.

För att undvika konflikt med jävsregler och valbarhetsregler bör val av revisorer ske före val av ledamöter till nämnder, styrelser och beredningar.

Val av Landstingsstyrelsen (15 ledamöter med lika många ersättare) inkl ordförande, 1:a vice ordförande och 2:a vice ordförande**Fullmäktige beslutar**

1. Med mandatperiod fr o m 2018-10-15 t o m det datum som föregår den dag då det fullmäktige som valts 2022 har sitt första sammanträde välja landstingsstyrelse enligt nedan:

Ledamöter: 1. namn (parti), 2. namn (parti), 3. namn (parti), 4. namn (parti), 5. namn (parti), 6. namn (parti), 7. namn (parti), 8. namn (parti),

9. namn (parti), 10. namn (parti), 11. namn (parti), 12. namn (parti), 13. namn (parti), 14. namn (parti) och 15. namn (parti).

Ersättare: 1. namn (parti), 2. namn (parti), 3. namn (parti), 4. namn (parti), 5. namn (parti), 6. namn (parti), 7. namn (parti), 8. namn (parti), 9. namn (parti), 10. namn (parti), 11. namn (parti), 12. namn (parti), 13. namn (parti), 14. namn (parti) och 15. namn (parti).

2. Med mandatperiod fr o m 2018-10-15 t o m det datum som föregår den dag då det fullmäktige som valts 2022 har sitt första sammanträde välja
namn (parti) som ordförande i Landstingsstyrelsen,
namn (parti) som 1:a vice ordförande i Landstingsstyrelsen och
namn (parti) som 2:a vice ordförande i Landstingsstyrelsen.

Fullmäktiges sammanträde ajourneras -

Landstingsstyrelsen sammanträder för att bereda ärendena:

- LD18/03696 Revidering av Landstingsstyrelsens reglemente
- LD18/00384 Revidering av Arvodesreglementet, kopplat till Arvodeskommitténs förslag
- Val av Landstingsstyrelsens arbetsutskott

Av landstingsstyrelsen beredda ärenden med förslag till beslut

---

5 Revidering av Landstingsstyrelsens reglemente

Diarienummer LD18/03696

Landstingsstyrelsens förslag

1. I landstingsstyrelsens reglemente 32 § första meningen tas ordet "ordinarie" bort mellan orden "första" och "sammanträde" så att paragrafens lydelse blir:
"Landstingsstyrelsen väljer arbetsutskott bland sina ledamöter i samband med styrelsens första sammanträde under mandatperioden. Styrelsen utser samtidigt en beredning till arbetsutskottet bestående av ordförande, 1:a vice ordförande och 2:a vice ordförande, som utgör presidieutskott."
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Sammanfattning av ärendet

För att möjliggöra för den nyvalda landstingsstyrelsen att vid sitt första extra insatta styrelsemöte välja arbetsutskott och presidieutskott (ordförandeberedning), behöver det göras en mindre justering i 32 § landstingsstyrelsens reglemente genom borttagande av ordet "ordinarie".

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag **sid 9-10**

6 Revidering av Arvodesreglementet, kopplat till Arvodeskommitténs förslag

Diarienummer LD18/00384

Landstingsstyrelsens förslag

1. **Handlingarna kommer i senare utskick till fullmäktige eller delas ut vid sammanträdet 15 oktober**

***Av valberedningen och landstingsstyrelsen beredda
ärenden med förslag till beslut***

Val av Landstingsråd

Fullmäktige beslutar

1. Med mandatperiod fr o m 2018-10-15 t o m 2022-12-31
(antal ska beredas av landstingsstyrelsen 15 oktober):

Val av Oppositionsråd

Fullmäktige beslutar

1. Med mandatperiod fr o m 2018-10-15 t o m 2022-12-31
(antal ska beredas av landstingsstyrelsen 15 oktober):

Av valberedningen beredda ärenden med förslag till beslut

7 och 8 Valärenden, forts

Val av Forskningsberedning (5 ledamöter inkl ordförande – företrädesvis ledamöter eller ersättare i Landstingsstyrelsen)

Fullmäktige beslutar

1. Med mandatperiod fr o m 2018-10-15 t o m det datum som föregår den dag då det fullmäktige som valts 2022 har sitt första sammanträde välja Forskningsberedning enligt nedan:

Ledamöter: 1. namn (parti) tillika ordförande, 2. namn (parti), 3. namn (parti), 4. namn (parti) och 5. namn (parti).

2. Namn (parti) väljs som ordförande i Forskningsberedningen med månadsarvode i % av riksdagsarvode: 20/90
Mandatperioden är fr o m 2018-10-15 t o m det datum som föregår den dag då det fullmäktige som valts 2022 har sitt första sammanträde.

Forskningsberedningens mandatperiod sammanfaller med landstingsstyrelseledamöternas mandatperiod.

Val av styrelse för Stiftelsen Dalarnas forskningsråd (DFR)

Fullmäktige beslutar

1. Med mandatperiod fr o m 2018-10-15 t o m det datum som föregår den dag då det fullmäktige som valts 2022 har sitt första sammanträde välja styrelse för Stiftelsen Dalarnas forskningsråd enligt nedan:

Ledamöter: 1. namn (parti) tillika ordförande, 2. namn (parti), 3. namn (parti), 4. namn (parti), 5. namn (parti), 6. namn (parti) och 7. namn (parti).

Landstingets företrädare vid årsmöte (1 för varje parti i fullmäktige):
1. namn (parti) tillika ordförande, 2. namn (parti), 3. namn (parti), 4. namn (parti), 5. namn (parti), 6. namn (parti), 7. namn (parti), 8. namn (parti) och 9. namn (parti).

DFR håller på att avvecklas. Den processen är dock inte färdig ännu, varför val sker även för denna mandatperiod.

Mandatperioden för styrelsen i Stiftelsen Dalarnas forskningsråd ska överensstämma med landstingsstyrelsens mandatperiod.

Frågor, Interpellationer och motioner

---

9 Frågor

Inga frågor har kommit in.

10 Interpellationer

Fullmäktige beslutar

1. Interpellationen godkänns.
2. Svar på interpellationen lämnas senare under sammanträdet.

A. LD18/01637

Interpellation ifrån Knut Scherman (SD): Befolkningens växande fetma
Bilaga sid 11

Fullmäktige beslutade i juni att interpellationen godkänns samt att den besvaras vid fullmäktiges oktobersammanträde.

11 Inkomna motioner fr o m 13 juni och redovisning av motioner som inte är färdigbehandlade

Fullmäktige beslutar

1. Motionerna godkänns.
2. Redovisningen läggs till handlingarna.

A. LD18/02829

Motion från Birgitta Sacrédeus (KD) med flera: Öka incitamenten till en bättre äldreomsorg
Bilaga sid 12-13

B. LD18/03212

Motion från Birgitta Sacrédeus (KD) med flera: Gemenskap på recept
Bilaga sid 14-15

Fullmäktiges presidium föreslår att motionerna godkänns.

C. Motioner lämnade till landstingets kansli men ännu ej färdigbehandlade av fullmäktige
Bilaga sid 16-17

Anmälningssärenden

---

12 Anmälningssärenden

Fullmäktige beslutar

1. Anmälda redovisningar, rapporter beslut m m läggs till handlingarna.

A. LD18/01107

Protokoll från direktionen i Region Dalarna 2018-05-30

Protokollen finns att tillgå vid fullmäktiges sammanträde och publicerat på Region Dalarnas hemsida www.regiondalarna.se

<<http://www.regiondalarna.se>>

B. LD18/01644

Protokoll från Förbundsdirektionen Kommunalförbundet Svensk Luftambulans 2018-06-07

Revisionsrapporterna nedan finns publicerade:

<<http://www.ltdalarna.se/Politik/Revision/Rapporter/>>

C. LD18/02492

Uppföljningsgranskning av landstingets styrning av miljöarbete

D. LD18/02535

Granskning av vattenförsörjningen vid sjukhusen i Falun, Mora och Avesta

E. LD18/03418

Granskning av våld och hot inom hälso- och sjukvården

F. LD18/03651

Granskning av delårsrapport 2018-06-30

G. LD18/01449

Protokoll 2018-05-04 Bolagsstämma Tåg i Bergslagen AB.

Årsredovisning

H. LD18/03105

Årsredovisning 2017 från Dalateatern

I. LD18/00346

Motion från Bo Brännström (L); Inför en nämnd med ansvar för IT-frågor inom Landstinget Dalarna

Mail från Bo B: Med hänvisning till att min motion delvis blivit bifallen under organisationsförhandlingarna önskar jag dra tillbaka min motion som blivit obsolet

J. LD18/

Protokoll från Länsstyrelsen Dalarna: Val till landstingsfullmäktige
kommande mandatperiod

Av landstingsstyrelsen beredda ärenden med förslag till beslut

---

13 Delårsbokslut 2018

Diarienummer LD18/01959

Landstingsstyrelsens förslag

1. Delårsrapport juni 2018, enligt bilaga b), godkänns.

Sammanfattning av ärendet

I delårsrapporten görs en bedömning av landstingets ekonomiska ställning, finansiella mål och verksamhetsmål per juni samt prognos för hela verksamhetsåret 2018.

Prognosen för 2018 är ett överskott på 77 mnkr. Av de tre finansiella målen förväntas ett uppnås helt och två delvis. Majoriteten av förvaltningarnas och divisionernas strategiska mål för 2018 bedöms uppnås helt eller delvis. För division kirurgi och division primärvård saknas måluppföljning i delår.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag **sid 18-19**
- b) Delårsrapport juni 2018 - **särtryck i färg**
- c) Bilaga förvaltningar – **i Landstingsstyrelsens handlingar saknades underlag från Kollektivtrafikförvaltningen, det är med nu - särtryck i färg**
- d) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 20-29**

Revisorernas granskning av delårsrapport

---

14 Revisorernas granskning av resultatet 2018-06-30

Diarienummer LD18/03650

Ordförandens förslag

1. Revisorernas bedömning av resultatet 2018-06-30 antecknas till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Ordförande informerar om att fullmäktiges presidium föreslår fullmäktige besluta att revisorernas bedömning av resultatet 2018-06-30 antecknas till protokollet.

I ärendet redovisas följande dokument:

a) Revisorernas bedömning av resultatet 2018-06-30 **sid 30-31**

Av landstingsstyrelsen beredda ärenden med förslag till beslut, forts

---

15 Ändrad beteckning på landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen

Diarienummer LD18/03164

Landstingsstyrelsens förslag

1. I enlighet med rätt enligt Lag om regionalt utvecklingsansvar vid årsskiftet 2018/2019 ändra beteckningarna landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen till regionfullmäktige och regionstyrelsen
2. Interna styrdokument, såsom policys och riktlinjer, får revideras i enlighet med ändrade beteckningar

Sammanfattning av ärendet

Riksdagen beslutade 2018-06-19 att tilldela landstingen det regionala utvecklingsansvaret och reglera det i lag om regionalt utvecklingsansvar (SFS 2018:1348). Därmed så biföll också riksdagen den ansökan som lämnats till regeringen av landstingsfullmäktige i Dalarna och sex län till. Lagen träder i kraft den 1 januari 2019.

Av lagen framgår i 4§ att Landstinget Dalarna med detta får besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen.

Med anledning av ändringen påverkas en rad styrdokument, såsom policys och riktlinjer, som idag innehåller de tidigare beteckningarna. För att underlätta revidering av dokumenten förslås att dessa ändras i enlighet med ändrade beteckningar.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag **sid 32-33**
- b) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 34**

Framställning utan föregående beredning

---

16 Valärenden

LD18/01653

Fullmäktige beslutar

1. Josefin Heed (V) väljs som ersättare i Lokal Hälso- och sjukvårdsberedning, Södra Dalarna, med mandatperiod 2018-10-15--12-31.

Fullmäktige beslutade i juni att Vänsterpartiet nominerar ersättare i Lokal Hälso- och sjukvårdsberedning, Södra Dalarna efter Cecilia Ronsten (V) vid fullmäktiges oktobersammanträde.

Fullmäktige beslutar

1. Namn Namn (X) och Namn Namn (Y) väljs till revisorer för AB Dalatrafik.

Landstingsfullmäktige antog 2018-04-23 ny bolagsordning för AB Dalatrafik. Samtidigt valdes en ny styrelse till bolaget. Fullmäktige valde dock inte lekmannarevisorer till bolaget. Enligt bolagsordningen ska fullmäktige utse två stycken lekmannarevisorer för samma mandatperiod som styrelsen. Styrelsens mandatperiod är 2018-05-29 till slutet av den ordinarie bolagsstämman som avhålls under andra kvartalet 2019.

Valet av revisorer, och ersättare till dessa, för AB Dalatrafik ska därför göras från de av landstingsfullmäktige utsedda revisorerna för mandatperioden 2014-10-20 till 2018-12-31.

BILAGOR

TILL

FULLMÄKTIGESAMMANTRÄDET

2018-10-15

CIRKULÄR 18:8

Ekonomi och styrning
Lotta Ricklander

Fullmäktiges val av revisorer

Val av revisorer har särskilda villkor eftersom revisorernas oberoende är viktigt. Kommunallagen har succesivt skärpt kraven för valbarhet för revisorer de senaste mandatperioderna.

Från 2018 har ytterligare en regel tillkommit som innebär att en revisor inte är valbar till fullmäktige.

Detta cirkulär går igenom vad som gäller för fullmäktiges val av revisorer för granskning av styrelse, nämnder och beredningar, kommunala företag, kommunalförbund och finansiella samordningsförbund.

Vi ser gärna att cirkuläret även förmedlas till de lokala partierna som underlag i deras nomineringsarbete.

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för demokrati och styrning

Lennart Hansson

Lotta Ricklander

1 Förutsättningar för val av revisorer

Fullmäktige ska utse **minst fem revisorer** för granskning av styrelse, nämnder och beredningar i kommuner, landsting och regioner. Ersättare ska inte utses. Det är fullmäktige som fastställer hur många revisorer som ska väljas, det sker oftast i ett revisionsreglemente. Det genomsnittliga antalet revisorer under mandatperioden 2015-2018 är i kommunerna sex och i landstingen nio.

Fullmäktige väljer också **lekmannarevisorer** för granskning av kommunala bolag. Dessa ska enligt kommunallagen hämtas ur kretsen av kommunens revisorer för att uppnå personsamband. Fullmäktige väljer även revisorer till **kommunalförbund, finansiella samordningsförbund** och i vissa fall också för **stiftelser**.

Fördelningen av revisionsuppdragen mellan partierna sker oftast i förhållande till valutslaget, men andra modeller förekommer t ex att fullmäktige väljer en revisor från varje parti som fått mandat i fullmäktige. Förarbetena till kommunallagen argumenterar för en bred representation i revisionen, där samtliga partier i fullmäktige ges möjlighet att vara representerade i revisionen och därmed få samma insyn.

Fullmäktige väljer vanligen en **sammankallande/ordförande i revisionen**. Om och hur en sådan ska väljas regleras i det lokala revisionsreglementet. I allmänhet är det fullmäktige som utser en sammankallande/ordförande, men fullmäktige kan också ge revisorerna rätten att själva inom sig utse sammankallande/ordförande. Sammankallande/ordförande i revisionen väljs oftast ur minoriteten, under innevarande mandatperiod (2015-2018) i 87 % av kommunerna och 86 % av landstingen.

För val av revisorer gäller särskilda valbarhetsregler. Redovisningsskyldighet till kommunen eller landstinget/regionen är det grundläggande valbarhetshindret. En revisor kan inte ha uppdrag i styrelse, nämnd eller beredning och inte heller vara ledamot eller ersättare i fullmäktige.

För att undvika konflikt med jävsregler och valbarhetsregler bör fullmäktiges **val av revisorer ske före valen** av ledamöter till styrelse, nämnder och beredningar. Detta framgår av 5 kap. 48 § Kommunallagen (KL) samt indirekt i 4 kap. 4 § KL.

För mer utförlig information hänvisas till texten under respektive rubrik i detta cirkulär.

2 Valbarhet för förtroendevalda revisorer

I alla val av revisor är det grundläggande att revisorn ska stå fri från den/dem som ska granskas och inte själv ha ett ansvar i verksamheten. Revisorns **oberoende** bör vara så tydligt och oinskränkt som möjligt för att uppnå förtroende och kontinuitet. Oberoendet säkras formellt genom valbarhetsreglerna i KL.

För att undvika att valen av revisorer kommer i konflikt med såväl reglerna för valbarhet som för deltagande i val av revisorer bör alltid dessa ske före valen av ledamöter och ersättare i styrelse, nämnder och beredningar.

Jäv är inte i sig ett valbarhetshinder, men en omständighet att uppmärksamma och ta hänsyn till vid nominering och val. Jävsreglerna har också som syfte att garantera oberoendet. (se avsnitt 4)

Förekomsten av valbarhetshinder behöver beaktas när det antal revisorer som ska väljas läggs fast i fullmäktige. Antalet revisorer kan behöva vara fler än fem om revisorer väljs med s.k. undantag (se vidare s 4).

Valbarhetshinder 1

4 kap. 4 § 1 st. kommunallagen:

”Den som är vald till ledamot eller ersättare i fullmäktige är inte valbar som revisor inom den kommunen eller det landstinget.”

En person som är ledamot eller ersättare i fullmäktige kan alltså inte väljas till revisor, såvida personen inte först lämnar sitt fullmäktigeuppdrag.

4 kap 5 § kommunallagen:

”Den som är vald till revisor är inom den kommunen eller det landstinget inte valbar som

- 1. ledamot eller ersättare i fullmäktige, i en nämnd eller en fullmäktigeberedning, eller*
- 2. ledamot eller ersättare i sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2-6 §§”.*

Det innebär att en person som är revisor inte kan väljas in som ledamot eller ersättare i fullmäktige eller fullmäktigeberedning, inte heller till ledamot i en styrelse/nämnd eller i styrelsen i ett kommunalt företag.

Nytt i denna regel, i 2017 års kommunallag, är att en person som är revisor inte är valbar till ledamot eller ersättare i fullmäktige.

Regeln reser frågor om den praktiska hanteringen, i en situation där en person vill gå från att vara revisor till att bli fullmäktigeledamot.

En revisor kan finnas med på sitt partis valsedel inför en ny mandatperiod. Om revisorn har en önskan att bli fullmäktigeledamot måste revisorn avsäga sig uppdraget som revisor och fullmäktige måste ha hanterat frågan senast på sista sammanträdet

före valet. Revisorn blir annars diskvalificerad som fullmäktigeledamot om valresultatet medför att personen ska komma in i fullmäktige.

En revisorn som inte har en önskan att bli fullmäktigeledamot kan också finnas med på sitt partis valsedel. Då behöver inga åtgärder vidtas. Om valresultatet likafullt medför att personen kommer in i fullmäktige, diskvalificeras personen, platsen i fullmäktige går till nästa namn på listan och personen fortsätter att vara revisor.

Om en revisor avsäger sig sitt uppdrag före valet måste fullmäktige givetvis också förrätta ett fyllnadsval för resterande mandatperiod.

Valbarhetshinder 2

4 kap. 4 § 2 st. kommunallagen:

”Den som är redovisningsskyldig till kommunen eller landstinget är inte valbar som revisor för granskning av verksamhet som omfattas av redovisningsskyldigheten. Detsamma gäller make sambo, förälder, barn, syskon eller andra närstående till den redovisningsskyldige.”

Redovisningsskyldig är den som i sitt uppdrag har ett ansvar för verksamhet och/eller ekonomi. Det innebär att både tjänstemän och förtroendevalda kan vara redovisningsskyldiga.

- Alla ledamöter och ersättare i en styrelse, nämnd eller fullmäktigeberedning är redovisningsskyldiga.
- En tjänsteman med delegerad beslutanderätt eller på annat sätt med tydligt definierat ansvar för verksamhet och/eller ekonomi är redovisningsskyldig.
- Ledamot och ersättare i styrelse för kommunalt företag är också redovisningsskyldig till ägaren, kommunen eller landstinget/regionen.

Den som är **redovisningsskyldig** i ett uppdrag kan alltså inte samtidigt vara revisor och granska denna verksamhet, det är alltid ett valbarhetshinder.

Val med undantag

I vissa situationer kan fullmäktige välja en revisor med undantag. Begreppet ”undantag” har utvecklats i praktiken och innebär att fullmäktige väljer en person till revisor, men samtidigt tar hänsyn till att det finns en redovisningsskyldighet med i bilden som till någon del måste begränsa revisorsuppdraget.

Ett val med ett sådant undantag kan vara aktuellt om den som föreslås väljas till revisor i sin egen anställning är redovisningsskyldig till kommunen eller har en närstående (make, sambo, föräldrar, barn, syskon eller annan närstående) som är redovisningsskyldig (som ledamot, ersättare eller tjänsteman). I sådana fall kan revisorn väljas med undantag för granskning av den verksamhet där redovisningsskyldigheten finns.

Ett annat exempel är om en revisor är god man eller förvaltare. En god man eller förvaltare lämnar en särskild redovisning till Överförmyndarnämnden/Överförmyndaren.

Revisorn blir därmed jävig vid granskning av Överförmyndarnämnden/Överförmyndaren och bör därför väljas med undantag för den myndigheten.

Försiktighet bör iakttas vid val av revisorer med undantag för granskning av viss verksamhet. Undantag begränsar revisorernas tjänstgöring och försvarar för dem att bedriva ett sammanhållet och kontinuerligt arbete med helhetssyn.¹

Om fullmäktige väljer en eller flera revisorer med undantag bör fullmäktige utöka revisorsgruppen för att inte problem ska uppstå i förhållande till grundregeln om att minst fem revisorer ska väljas.

Det är också i praktiken omöjligt att välja en revisor med undantag för granskning av kommunstyrelsen eller landstings/regionstyrelsen. Ett val med ett sådant undantag förhindrar revisorn från att delta i merparten av revisionsarbetet. Styrelsens uppdrag att leda, samordna och ha uppsikt rör kommunen som helhet. Styrelsen ansvarar exempelvis för att upprätta delårsrapport och årsredovisning. Revisorernas granskning av måluppfyllelse, räkenskaper och intern kontroll i delar av kommunens verksamhet samspelar därmed med styrelsens uppdrag. En revisor som inte kan granska styrelsen kan därmed inte genomföra sitt uppdrag med helhetssyn. Ett sådant begränsat uppdrag skulle därför strida mot God revisionsred.

Jäv när fullmäktige väljer revisorer

Det är också viktigt att uppmärksamma att redovisningsskyldighet begränsar möjligheten att delta i fullmäktiges val av revisorer m fl. frågor.

5 kap. 48 § kommunallagen:

"Den som är redovisningsskyldig till kommunen eller landstinget får inte delta i

1. val av revisor för granskning av verksamhet som omfattas av redovisningsskyldigheten

2. handläggning av ärenden om ansvarsfrihet för verksamheten

Detsamma gäller också make, sambo, förälder, barn, syskon eller någon annan närstående till den redovisningsskyldige."

Den som själv är ledamot i en styrelse/nämnd eller beredning är jävig och kan alltså inte delta i val av revisorer för den verksamhet där man själv är aktiv. Detta understryker det lämpliga i att valen av revisorer bör ske före alla andra val i fullmäktige.

Vid fyllnadsväl av revisorer under löpande mandatperiod blir denna grundregel (p 1 i paragrafen ovan) svår att hantera i praktiken. Flertalet ledamöter i fullmäktige är då redovisningsskyldiga och kan inte delta i valet. Valet kan då antingen genomföras så att endast icke redovisningsskyldiga ledamöter röstar eller att revisorn väljs för en nämnd i taget varvid jävsförhållanden kan beaktas.²

¹ Prop. 2005/06:55

² Kommunallagen 5 kap. 46 §

3 Val av revisorer till andra organisationsformer

Förutom att välja revisorer för granskning av styrelse, nämnder och beredningar i kommunen eller landstinget/regionen ska fullmäktige välja revisorer till organ där kommunen eller landstinget/regionen har ett medlems- eller ägarengagemang eller på annat sätt är intressent. Det finns olika styrande lagar och regler för antalet revisorer och hur dessa utses beroende på organisationsform. Här presenteras de vanligaste.

Kommunalförbund

I förbundsordningen anges hur många revisorer som ska väljas och för vilken mandatperiod (9 kap 6 § KL). Samma valbarhets- och jävsregler gäller som för revisorer i kommunen eller landstinget/regionen.

I ett kommunalförbund med förbundsfullmäktige är det förbundets eget fullmäktige som utser revisorerna.

I ett kommunalförbund med förbundsledning anger förbundsordningen på vilket sätt revisorerna ska utses. Det kan avse från vilken/vilka av medlemmarna revisorerna ska väljas eller t ex. om revisionsuppdragen ska cirkulera på något sätt.

Något krav på personsamband mellan kommunalförbundets revisorer och revisorerna i medlemskommunerna finns inte, men det kan vara en fördel att åstadkomma ett sådant. Kommun/landsting/regionstyrelsen hos samtliga ingående medlemmar har uppsiktsplikt över kommunalförbundet. Möjligheten för revisorerna att granska hur uppsikten sköts är större om det finns ett personsamband mellan förbundets och kommunens eller landstingets/regionens revisorer.

Finansiella samordningsförbund

Grundregeln är att fullmäktige i varje samverkande kommun och landsting/region utser minst en revisor till finansiellt samordningsförbund (Lagen (2003:1210 om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser). Förbundsordningen anger för vilken mandatperiod dessa ska väljas. De samverkande kommunerna och landstingen/regionerna kan dock träffa en överenskommelse om att utse en eller flera gemensamma revisorer. I förbund med en eller flera gemensamma revisorer, ska förbundsordningen ange på vilket sätt de gemensamma revisorerna ska utses och vilken av förbundsmedlemmarna som ska utse dem.

Samma valbarhets- och jävsregler gäller som för revisorer i kommuner, landsting och regioner.

Något krav på personsamband mellan samordningsförbundets revisorer och revisorerna i de samverkande kommunerna/landstingen/regionerna finns inte, men det kan vara en fördel om ett sådant personsamband kan åstadkommas.

Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen är de statliga parterna i ett samordningsförbund. Försäkringskassan utser en gemensam revisor som är en upphandlad yrkesrevisor.

Kommunala AB och andra företag

I **helägda** (direkt och indirekt) kommunala aktiebolag utser fullmäktige minst en lekmannarevisor.

Lekmannarevisorerna ska väljas ur gruppen av kommunens eller landstingets/regionens revisorer för att skapa ett personsamband. I bolagen kan även suppleanter för lekmannarevisorerna utses. Vid val av lekmannarevisor måste också aktiebolagslagens (ABL) behörighets- och jävsregler beaktas t ex att personen inte får ha näringsförbud eller vara i konkurs, inte heller vara anställd i bolaget eller i beroendeställning till bolaget, till någon ledamot i styrelsen eller till VD.³

I **delägda** företag (aktiebolag, ekonomiska föreningar, handelsbolag) är det inte obligatoriskt att kommunen eller landstinget/regionen utser lekmannarevisorer/revisorer⁴. Med stöd av 10 kap 4 § KL ska kommunen eller landstinget/regionen eftersträva att lekmannarevisor/revisor utses om det är rimligt med hänsyn till delägarförhållanden etc. Om så ska ske, ska fullmäktige enligt 10 kap 5 § utse lekmannarevisor/revisor ur gruppen av kommunens eller landstingets/regionens revisorer, så att personsamband uppnås.

I kommunens eller landstingets/regionens företag utser årsstämman (motsvarande) dessutom auktoriserad revisor som granskar företagets räkenskaper och styrelsens/VD:s förvaltning. Kommunens eller landstingets/regionens revisorer kan genom reglering i revisionsreglemente och ägardirektiv tilldelats uppdraget att förbereda utskendet av auktoriserad revisor genom upphandling.

Stiftelser

Det förekommer två typer av stiftelser i kommunen - **verksamhetsstiftelser** och **donationsfonder/förvaldade stiftelser**.

Enligt stiftelselagen ska minst en revisor utses för alla stiftelser. Om stiftelsen är skyldig att upprätta årsredovisning enligt bokföringslagen måste en revisor vara auktoriserad eller godkänd, 4 kap. 4§ stiftelselagen (1994:1220). Alla kommunala verksamhetsstiftelser är bokföringsskyldiga, 2 kap. 3§ och 6 kap. 1§ bokföringslagen.

Hur revisor eller revisorer ska utses i stiftelsen utläser man i första hand i **stiftelseförordnandet**. Det är vanligen stiftelsens styrelse eller fullmäktige som har uppdraget. Utöver bestämmelserna i stiftelseförordnandet gäller stiftelselagen.

I **verksamhetsstiftelser** där kommunen eller landstinget/regionen är ensam stiftare ska fullmäktige enligt kommunallagen därtill (utöver den som är auktoriserad) utse minst en revisor. Denna ska väljas ur gruppen av kommunens eller landstingets/reg-

³ ABL 10 kap. 9-10 §§

⁴ Lekmannarevisorer utses i aktiebolag, i andra företagsformer utser fullmäktige revisor.

ionens revisorer (dvs med personsamband). Även suppleanter kan utses (om inte stiftelseförordnandet föreskriver annat). För äldre verksamhetsstiftelser kan det finnas särskilda regler i stiftelseförordnandet.

I **donationsfonder/förvaltade stiftelser** finns inte motsvarande krav på att fullmäktige ska utse revisorer. Det är upp till fullmäktige att besluta om man frivilligt vill utse sådana, om det inte möter hinder i stiftelseförordnandet. Det är inte ovanligt att kommunens eller landstingets/regionens revisorer också tilldelas uppdraget att granska donationsfonderna.

4 Jäv i revisionsarbetet

Ofta sammanblandas begreppen valbarhetshinder och jäv. Jäv kan uppstå under det löpande revisionsarbetet, och är inte ett valbarhetshinder. Jäv innebär att vara inblandad i, berörd av eller ha intressen i ett särskilt ärende/en särskild fråga/granskning. Jäv regleras i 6 kap. 28-32 §§ KL och för revisorerna i 12 kap. 14-17 §§ KL. Jävsreglerna är desamma för revisorer som för andra förtroendevalda och anställda i kommunen eller landstinget/regionen.

Jäv uppkommer när revisorn själv eller någon närstående har ett engagemang, intresse, en relation eller är berörd på något annat sätt. När en jävssituation finns ska den berörda revisorn själv avstå från den aktuella granskningen/ärendet. Om det råder osäkerhet om jäv existerar bör försiktighetsprincipen tillämpas. Revisorerna kan också vid behov samfällt besluta om jäv mot någon av revisorerna.

Jävsförhållanden är svåra att förutsäga och ta hänsyn till vid nominering och val av revisorer. Finns vetskap om att en person som nomineras har omfattande intressen, engagemang eller relationer som bedöms kunna ge omfattande jävsförhållanden i revisorsuppdraget kan det vara skäl att överväga en annan nominering. Upprepade jävsituationer begränsar revisorns granskning och därmed hela revisorsgruppens. Det är viktigt att beakta att revisorerna ska vara minst fem i sitt granskningsuppdrag av kommunens/landstingets/regionens olika verksamheter.

5 Frågor och hänvisningar

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av:

Lotta Ricklander och Karin Tengdelius på sektionen för demokrati och styrning.

Helena Linde och Lena Dahlman på avdelningen för juridik.

Samtliga nås på telefon 08-452 70 00 och e-post med fornamn.efternamn@skl.se.

2018-10-15 Landstingsstyrelsen
2018-10-15 Landstingsfullmäktige

Revidering av Landstingsstyrelsens reglemente

Ordförandens förslag

1. I landstingsstyrelsens reglemente 32 § första meningen tas ordet "ordinarie" bort mellan orden "första" och "sammanträde" så att paragrafens lydelse blir:
"Landstingsstyrelsen väljer arbetsutskott bland sina ledamöter i samband med styrelsens första sammanträde under mandatperioden. Styrelsen utser samtidigt en beredning till arbetsutskottet bestående av ordförande, 1:a vice ordförande och 2:a vice ordförande, som utgör presidieutskott."
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Sammanfattning

För att möjliggöra för den nyvalda landstingsstyrelsen att vid sitt första extra insatta styrelsemöte välja arbetsutskott och presidieutskott (ordförandeberedning), behöver det göras en mindre justering i 32 § landstingsstyrelsens reglemente genom borttagande av ordet "ordinarie".

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

I samband med valet 2014 utnyttjades i Landstinget Dalarna för första gången kommunallagens möjlighet att ändra mandatperioden för landstingsstyrelse och råd för att få ett snabbare valgenomslag. Därför planeras det, i samband med nyvalda landstingsfullmäktiges första sammanträde 2018-10-15, att enligt 6 kap. 18 § andra st. kommunallagen välja en ny landstingsstyrelse och utse landstingsråd och oppositionsråd.

Den nyvalda landstingsstyrelsen ämnar sammanträda samma dag som fullmäktige sammanträder bl.a. för att bereda ärenden inför landstingsfullmäktiges fortsatta sammanträde. För att möjliggöra för den nyvalda landstingsstyrelsen att samtidigt välja arbetsutskott och presidieutskott (ordförandeberedning), behöver det göras en mindre justering i 32 § landstingsstyrelsens reglemente genom borttagande av ordet "ordinarie".

Juridik

Enligt 6 kap. 18 § kommunallagen gäller:

Ledamöterna och ersättarna i styrelsen väljs för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av fullmäktige har hållits i hela landet.

Fullmäktige får dock bestämma att styrelsens mandattid ska räknas från och med det fullmäktigesammanträde då valet hålls intill det sammanträde då val av styrelse hålls nästa gång. I ett sådant fall ska nyvalda fullmäktige välja styrelsen vid fullmäktiges första sammanträde.

Enligt 6 kap. 42 § gäller:

En nämnd ska välja utskott bland ledamöterna och ersättarna i nämnden. Bestämmelserna i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt ska då tillämpas.

Samverkan med fackliga organisationer

Förändringar i Landstingets reglementen är inte föremål för facklig samverkan.

Uppföljning

En översyn av landstingets reglementen görs regelmässigt i samband med varje ny mandatperiod och som en följd av lagändringar. Reglementena följs också upp kontinuerligt vid den praktiska tillämpningen och ändras vid behov. En större justering kommer att ske inför årsskiftet 2019.

000011

Falun den 2 mars 2018

Till:
Landstingsfullmäktige
Landstinget Dalarna
Att.: Ordförande

Interpellation

Subj.:   Befolkningens växande fetma.

Med anledning av att Sveriges befolkning äter mer och mer färdiglagad mat och godis, som av tillverkare naturligtvis sötas med socker och kolhydrater för att göras goda och mer begärliga, så får vi en ständig ökning av fetman och dess efterföljande problem, speciellt för dem, i den mer och mer ökande stillasittande delen av befolkningen i den nu mycket datoriserade värden.

(Socker och kolhydrater omvandlar kroppen lättast till fett)

Quest:

Vad gör landstinget för att säkerställa kommande behovet av åtgärder för att säkerställa tillräckliga behandlingar, personal och resurser att hantera den av fetma orsakade ökningen av problem och sjukdomar.

Knut C. A. Scherman SD

000012

LANDSTINGET DALARNA	
INK.	2018 -07- 12
DNR.	LD/18/02829
SKR.	1 KOD 08

MOTION

Öka incitamenten till en bättre äldrevård

Det är en styrka att allt fler människor är friskare och lever längre. Men med åldrande kommer så småningom ökad sjukdom. Äldre människor är generellt sett i större behov av vård och omsorg än yngre människor. Det innebär att äldre oftare besöker vården, vilket i sin tur innebär att det av flera skäl är extra viktigt att de får tillgång till rätt vård och behandling.

För många handlar det om ett värdigt liv och en god livskvalitet. Detta kräver en god samverkan och samordning av inblandade aktörer för att kunna erbjuda den äldre patienten en kvalitativt god och säker vård. Samarbetet med kommunerna måste bli bättre för att stärka vårdkedjan och för att klara framtidens äldreomsorg av framförallt äldre med flera sjukdomar.

Det går att förebygga, och därmed minska, flera av de sjukdomar och den ohälsa och ensamhet som drabbar framförallt äldre. En äldrevårdcentral, ÄVC (äldre-mottagning) för de som är 75 år och äldre med uppdrag att genomföra regelbundna hälsokontroller och hälsosamtal är ett verktyg för att öka livskvaliteten, stärka hälsan och på sikt undvika vårdsituationer.

Särskilt fokus på en äldrevårdcentral, ÄVC, läggs på rehabilitering, läkemedelsgenomgångar, psykisk ohälsa och kostvanor. Möjlighet till hembesök, sjuksköterskor med specialistkompetens för äldre och telefonkontakt utan knappval kan erbjudas. Närståendes perspektiv ska alltid efterfrågas i planeringen av vården och på äldrevårdsmottagningen ska man kunna ta del av vårdplanen elektroniskt.

Ett annat verktyg kan vara mobila läkarteam eller distriktssjuksköterskor. Ett besök i bostaden när hälsan brister och möjligheten att göra direkt inskrivning på sjukhus, om så behövs, skapar lugn och är effektivt. Dessutom är det nödvändigt att vårdteam kan besöka hemmet i större utsträckning.

Det ska finnas palliativa team där vårdens huvudsakliga mål är att lindra smärta och andra symptom. Men den palliativa vården ska inte bara lindra den fysiska smärtan utan även erbjuda psykologiskt, socialt och andligt/existentiellt stöd för patient och närstående. Palliativ vård fokuserar på livskvalitet.

IVO, Inspektionen för vård och omsorg, vilket är en statlig myndighet, skriver om iakttagelser från sin tillståndsprövning och tillsyn under verksamhetsåret 2017 i "Vad har IVO sett 2017?" Det är IVO:s bidrag till den totala lägesbilden av vården och omsorgen i Sverige och rapporten överlämnades till regeringen i slutet av februari 2018.

Flera av de iakttagelser som vi lyfter fram från årets tillsyn känns igen från tidigare år, vilket innebär att problem kvarstår på många områden. Det är utmaningar som rör

bland annat kompetensförsörjning och samverkan inom vården och omsorgen vilket vi anser är oroande eftersom det utsätter den enskilde för risker.

I Stockholms Läns Landsting och Region Skåne har landstingen i sitt ersättningssystemen ett ekonomiskt incitament att ha äldre-mottagningar, ÄVC, äldrevårdcentraler.

Nedan redovisas Skånes ersättningssystem i vårdvalet (hälsoval).

Stycke 5.11.2 Äldre-mottagning

Syftet med verksamheten är att skapa trygghet för äldre och närstående samt att säkerställa en sammanhållen vård och omsorg för de mest sjuka äldre. Leverantören ska delta i det regionala utvecklingsarbetet kring äldre och i samverkan med kommun och sjukhus formulera mål samt mäta de egna resultaten. Patientens och närståendes perspektiv ska aktivt efterfrågas i all planering av vården. Leverantören ska särskilt beakta områden såsom läkemedelsgenomgångar, äldres psykiska ohälsa samt risk- och missbruk. Hälsoinriktade åtgärder och förebyggande insatser gällande fallrisk, munhälsa, tryckskada och undernäring ska erbjudas. Leverantören ska årligen informera om äldre-mottagningen genom annons i lokaltidningen, informera om äldre-mottagningen och dess tillgänglighet på enhetens hemsida och på 1177 Vårdguidens e- tjänster göra utskick till gruppen 75 år och äldre.

- *Ha tillgänglighet till telefon utan knappval under minst 15 timmar/vecka.*
- *Ha tillgång till specialistutbildad sjuksköterska motsvarande specialistutbildning 75 högskolepoäng till distriktssköterska eller 60 högskolepoäng inriktning äldre.*

Stycke 8.4.2 Ersättning för äldre-mottagning

Tilläggsupdrag äldre-mottagning enligt avsnitt 5.11.2 ersätts efter antal listade 75 år och äldre. 500 eller fler listade 75 år och äldre ersätts med 20 000 kr per månad. Mindre än 500 förtecknade 75 år och äldre ersätts med 15 000 kr per månad.

Landstinget Dalarna har ett projekt som heter "Nära vård" som är mycket lovvärt och som går i riktning mot det ovan skrivna. Därför är det angeläget att vår ersättningsmodell till vårdcentralerna uppmuntrar till "rätt beteende" och att vårdcentralerna får ersättning för detta.

Sjukvårdsalliansen vill därför att:

En översyn görs av "Avtal Hälsoval" som främjar arbetssätt kring de äldre i linje med förslaget ovan.

Ulf Berg (M)

Lisbeth Mörk-Amnelius (DSP)

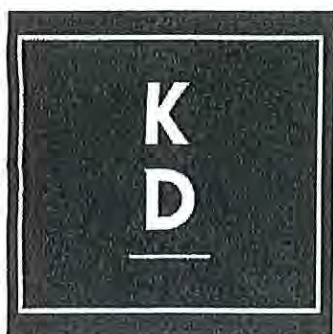
Bo Brännström (L)

Christer Carlsson (M)

Birgitta Sacrédeus (KD)

000014

LANDSTINGET DALARNA	
INK.	2018-08-28
DNR.	CD18/03212
SKR.	1 KOD

MOTION 180821

Gemenskap på recept

Ensam är stark, påstår ordspråket. Det finns dock många för vilka de orden är långt ifrån sanningsenliga. Människan är social, en gemenskapsvarelse. Oavsett hur bra den starke klarar sig själv och oaktat hur mycket en människa kan uppskatta avskildhet så kvarstår alltid någon form av socialt behov djupt grundat i människans själva väsen.

Tydligast blir detta i början och slutet av livet. Ett spädbarn klarar sig inte utan sin familj och för många äldre blir det livsnödvändiga förlitandet på medmänniskan - såsom familj, äldreboende eller hemtjänst - en del av vardagen.

Men äldres behov av andra människor handlar inte bara om nödvändigheten av hjälp med sådant som man ej längre själv klarar av på grund av ålderdomens medföljande Krämpor och svagheter. Även social samvaro är centralt för välmåendet.

Den ofrivilliga ensamheten har flera negativa hälsoeffekter - den ökar risken för depression, tar ned matlusten, och kan leda till demenssjukdomar för att nämna några. Förutom att orsaka stort lidande hos varje person, innebär dessa hälsoproblem även stora samhällskostnader. Det finns därför goda anledningar att inom vården arbeta med att tidigt upptäcka och sätta in åtgärder. Enligt studier är ofrivillig ensamhet en lika stor riskfaktor för att dö i förtid som rökning.

Kristdemokraternas vice partiordförande, Jakob Forssmed skrev i Dagens Nyheter och riktade uppmärksamheten mot den ofrivilliga ensamhet som breder ut sig: "vi [har] haft en alltför snäv syn på människan när vi utformat reformer. Människans fysiska behov har dominerat i förhållande till de sociala, själsliga och andliga."

Vilka lösningar finns på denna problematik? Idé kunde vara att snegla på Storbritannien, där ensamheten som breder ut sig har beskrivits som en epidemi. Theresa May har utsett en minister med ansvar för att bekämpa ensamhet. I den lanserade strategin ingår bland annat att läkare på vårdcentraler ska kunna skriva ut

recept på sociala aktiviteter. Sedan tidigare har läkare också gett patienter remiss till aktivitetslotsar som slussar vidare patienten till föreningar eller andra verksamheter såsom volontärarbete. En form av volontärarbete som föreslås är just att besöka ensamma pensionärer.

Arbetet har gett resultat. De som berörs av projekten känner sig mindre ensamma, och man noterar också en minskning i antalet som söker sig till sjukvården. Det har även fått positiva ekonomiska effekter; enligt beräkningar sparar sjukvården sex pund för varje pund som satsats på projektet.

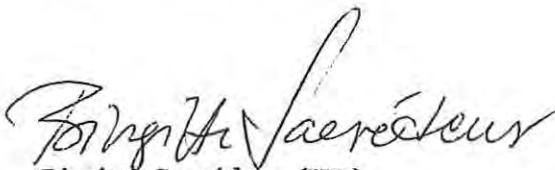
För att bryta den ofrivilliga ensamheten tidigare i vårdkedjan föreslår Kristdemokraterna i landstinget Dalarna därför att social aktivitet bör kunna skrivas ut på recept inom sjukvården. Liknande åtgärder finns redan idag gällande t ex fysisk aktivitet på recept (FaR). Forskningen visar att genom att förskriva fysisk aktivitet på recept motiveras patienter till ökad fysisk aktivitet, och visar även att den är hälsoekonomiskt lönsam.

I Storbritannien har social aktivitet på recept testats, och nyligen har dess regering avsatt mer resurser till detta. De få vetenskapliga studier som hittills genomförts har visat på minskade återbesök på vårdcentral och akutmottagning efter förskrivning av social aktivitet på recept. Vid utskrivning av social aktivitet på recept måste samarbete med civilsamhällets organisationer vara en viktig del.

Därför föreslår Kristdemokraterna

Att Landstingets Dalarna inför social aktivitet på recept enligt de intentioner beskrivna ovan.

För Kristdemokraterna,

Birgitta Sacrédeus (KD)
Katarina Gustavsson (KD)

Torsten Larsson (KD)

Central förvaltning

INFORMATION

Sida: 1(2)

2018-10-03
000016

Dnr:

FÖRTECKNING ÖVER INKOMNA EJ BEHANDLADE MOTIONER

Inkom den	Dnr, motion från	Handläggare
2016-04-26	LD16/01689 Svante Parsjö Tegnér (L) angående medborgarförslag om diabetesvård	Elisabet Franson/Roger Larsson
2017-02-06	LD17/00540 Ulf Berg (M) och Christer Carlsson (M): Rutiner mellan Landstinget och Svenska kyrkan samt övriga religiösa samfund så att alla anhöriga och berörd personal kan erbjudas ett gott stöd vid dödsfall inom eller utanför sjukhuset	(Per Söderberg) Ulf Börjesson
2017-12-21	LD17/04755 Ulf Berg (M) och Christer Carlsson (M): Förbättrad tillgänglighet för Landstinget Dalarnas ambulansverksamhet	Tomas Riman
2018-02-09	LD18/00647 Jenny Nordahl (SD): Inför gratis screening/PSA-prov för de män över 45 år som önskar, för att hitta prostatacancer i tid	Anders Thulin
2018-02-20	LD18/00787 Jenny Nordahl (SD): Inför bedömningsbil i Borlänge som pilotprojekt	Karin Stikå Mjöberg

Forts.

000017

Inkom den	Dnr, motion från	Handläggare
2018-02-22	LD18/00830 Göte Persson (C): Revidering av reglemente för färd- och riksfärdtjänst i Dalarnas län	Bengt Benjaminsson
2018-02-19	LD18/00769 Katarina Gustavsson (KD): Inrätta en övergripande antikorrupsionsplan som ska förebygga och bekämpa korruption	Kerstin Cederberg
2018-03-06	LD18/00986 Jenny Nordahl (SD): Inför blodbuss i Dalarna	Pär Lennart Ågren
2018-03-22	LD18/01242 Ulrik Bergman (M) och Charlotte Wiberg-Gudmundsson (M): Förenkla parkering för patienter vid sjukvårdsbesök	Jan Sjöberg
2018-02-27	LD18/00887 Katarina Gustavsson (KD): HPV är en ojämlig sjukdom - även män ska vaccineras	Anders Lindblom
2018-04-09	LD18/01536 Lisbeth Mörk Amnelius (DSP) med flera: Revidering av sjukresereglementet	Bengt Benjaminsson
2018-04-16	LD18/01636 Knut Scherman (SD) angående uppsägningar	Anna Cederlöf
2018-04-18	LD18/01682 Ulf Berg (M) m. fl: Upphandling av rekryteringsföretag som stöd vid tillsättning av chefstjänster	Anna Cederlöf

000018

2018-09-24 Landstingsstyrelsen
2018-10-15 Landstingsfullmäktige

Delårsbokslut 2018

Ordförandens förslag

1. Delårsrapport juni 2018, enligt bilaga b), godkänns.

Sammanfattning

I delårsrapporten görs en bedömning av landstingets ekonomiska ställning, finansiella mål och verksamhetsmål per juni samt prognos för hela verksamhetsåret 2018.

Prognosen för 2018 är ett överskott på 77 mnkr. Av de tre finansiella målen förväntas ett uppnås helt och två delvis. Majoriteten av förvaltningarnas och divisionernas strategiska mål för 2018 bedöms uppnås helt eller delvis. För division kirurgi och division primärvård saknas måluppföljning i delår.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag
- b) Delårsrapport juni 2018
- c) Bilaga förvaltningar

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

I delårsrapporten görs en bedömning av landstingets ekonomiska ställning, finansiella mål och verksamhetsmål per juni samt prognos för hela verksamhetsåret 2018.

Prognosen för 2018 är ett överskott på 77 mnkr, vilket är 26 mnkr sämre än budget. Av de tre finansiella målen förväntas ett uppnås helt och två delvis. Majoriteten av förvaltningarnas strategiska mål för 2018 bedöms uppnås helt eller delvis. För division kirurgi och division primärvård saknas måluppföljning i delår.

Av driftredovisningen framgår att verksamheternas nettokostnader beräknas bli 65 mnkr högre än budget, exklusive jämförelsestörande reavinster på fastigheter. Hälso och sjukvården prognostiserar ett underskott på 126 mnkr. Samtliga divisioner uppvisar negativ avvikelse jämfört med budget, mest avviker division Kirurgi vars prognos är 89 mnkr sämre än budget. Förutom en ingående obalans beror underskottet på högre kostnader för inhyrd personal och köpt verksamhet.

Finansförvaltningen beräknas lämna ett överskott på 78 mnkr, största delen härrör till övergripande buffertutrymmen, 15 mnkr avser statsbidrag.

000019

För att kunna följa nettokostnadsutvecklingen 2018 har justeringar gjorts för de effekter som uppkommer av övertagandet av kollektivtrafiken. I prognosen bedöms verksamhetens nettokostnad (exklusive vinst från fastighetsförsäljning) bli 0,7 procent högre än budgeterat 2018. Prognostiserad nettokostnadsutveckling är 5,2 procent och utfall per juni är i enlighet med budget, 4,2 procent.

Sammanlagt är prognosen för skatteintäkter, statsbidrag och finansnetto 5 mnkr bättre än budgeterat. Skatteintäkterna beräknas minska med 27 mnkr och de finansiella kostnaderna öka med 18 mnkr, jämfört med budget. Dessa vägs upp av 50 mnkr i prognostiserade reavinster kopplat till pensionsmedelsförvaltning.

Investeringsbudgeten för 2018 är 628 mnkr, varav 300 mnkr avser fastighetsinvesteringar. Prognosen för 2018 är 440 mnkr.

Finansiering och ekonomiska konsekvenser

Den finansiella analysen visar att landstingets ekonomi är fortsatt stark. Resultat per juni uppgår till 76 mnkr vilket är 107 mnkr bättre än budgeterat för perioden. Prognostiserat resultat är ett överskott på 77 mnkr, vilket är 26 mnkr sämre än budget. Likviditeten är 522 mnkr per juni, vilket är i nivå med föregående år och prognostiseras blir enligt budget på helår.

Juridik

Enligt Lag (1977:614) om kommunal redovisning 9 kap. Delårsrapporter, ska landstinget minst en gång under räkenskapsåret upprätta en delårsrapport för verksamheten från räkenskapsårets början. Minst en rapport ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret. Delårsrapporten ska innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av landstingets verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång.

Samverkan med fackliga organisationer

Omfattas ej av facklig samverkan.

Uppföljning

Delårsrapporten följs upp av årsredovisningen.

000020

Landstingsfullmäktiges Beslutsärenden

§ 89 Delårsbokslut 2018

Diarienummer LD18/01959

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige:

1. Delårsrapport juni 2018, enligt bilaga b), godkänns.

Sammanfattning av ärendet

I delårsrapporten görs en bedömning av landstingets ekonomiska ställning, finansiella mål och verksamhetsmål per juni samt prognos för hela verksamhetsåret 2018.

Prognosen för 2018 är ett överskott på 77 mnkr. Av de tre finansiella målen förväntas ett uppnås helt och två delvis. Majoriteten av förvaltningarnas och divisionernas strategiska mål för 2018 bedöms uppnås helt eller delvis. För division kirurgi och division primärvård saknas måluppföljning i delår.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag **Bilaga § 89 A**
- b) Delårsrapport juni 2018 **Bilaga § 89 B**
- c) Bilaga förvaltningar

Ekonomidirektör Peter Hansson och personaldirektör Anna Cederlöf
föredrar ärendet

Bilaga § 89 C

Utdrag exp 2018-10-02 till 1.
2.
3.

Vid protokollet :

[Mötessekreterarens namn]

Bestyrkes i tjänsten

[Intygarens namn]

Personalstatistik tom augusti 2018

- Antalet faktiska årsarbetare är 277 fler
- Timtid har sjunkit med 2774 timmar
- Övertidsuttaget är lika som föregående år.
- **Inhyrd personal visar på en ökande trend.**
- Totala sjukfrånvaro samma som förra året. Trenden är sjunkande trots att vi är fler anställda.
- Korttidssjukfrånvaron är i stort sett samma en liten ökning jämt fördelat över första halvåret. Motsvarar ökningen av antalet anställda. Trenden är sjunkande.

000021

Bilaga LS 89C

Driftredovisning, delårsrapport juni

Driftredovisning (Mkr)	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse
Landstingsstyrelsen			
<i>Finansförvaltning</i>	-701,8	-779,4	77,6
<i>Central förvaltning - Hälsoval</i>	-1 345,7	-1 346,3	0,6
<i>Central förvaltning - Övrigt</i>	-322,4	-316,0	-6,4
HS - Hälso- och sjukvårdsnämnd			
<i>Hälso- och sjukvård</i>	-5 969,8	-5 843,8	-126,0
<i>Hjälpmedel Landstinget Dalarna</i>	-59,0	-57,3	-1,7
Fastighetsnämnden	37,7	28,7	9,0
Servicenämnden	9,2	9,2	0,0
Kultur- och bildningsnämnden	-154,8	-152,6	-2,2
Tandvårdsnämnden	-240,9	-228,2	-12,7
Kollektivtrafiknämnden	-578,1	-578,1	0,0
Patientnämnden	-5,8	-6,1	0,3
Revision	-6,0	-6,0	0,0
Gemensam nämnd Hjälpmedel Dalarna	-5,3	-2,8	-2,5
Gemensam nämnd för kostsamverkan	-1,1	0,0	-1,1
Delsumma driftredovisning	-9 343,8	-9 278,7	-65,1
Vinst fastighetsförsäljning	33,6	0,0	33,6
Summa driftredovisning	-9 310,2	-9 278,7	-31,5

Överskott inom finansförvaltningen och av fastighetsförsäljning balanserar till stor del obalanser inom HS och vissa övriga förvaltningar.

Tidigare rapporter

Mars +18 mkr
 April -11

000022

Driftredovisning HS, delårsrapport juni

Division (mkr)	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse
Division Medicin	-1,9	0,0	-1,9
Division Kirurgi	-88,9	0,0	-88,9
Division Psykiatri	-10,9	0,0	-10,9
Division Primärvård	28,2	42,3	-14,1
Division HS gemensamt	-52,5	-42,3	-10,2
Summa	-126,0	0,0	-126,0

lanspråktagande av riktade statsbidrag
ingår i prognos med 34 mkr

Betydande obalans inom division
kirurgi. Externa utredningar
presenterades LS maj. Åtgärder höst
2018?

Tidigare rapporter

Mars -88 mkr
April -96

000023

Finansiering, skatter, statsbidrag mm, delårsrapport juni

Skatter, statsbidrag mm (Mkr)	Prognos netto	Budget	Avvikelse
Skatteintäkter	6 851	6 878	-27
Utjämningsbidrag och statsbidrag	2 573	2 573	0
Finansiella intäkter	5	5	0
Jämförelsestörande reavinst	50		50
Finansiella kostnader	-92	-74	-18
Summa skatteintäkter och finansnetto	9 387	9 382	5

Skatteprognos baserad på SKL aug rapport.

Reavinster kopplat till omplaceringar i pensionsfonden.

Ökade finansiella kostnader kopplat till pensioner.

Tidigare rapporter

Mars -18 mkr

April +7

000024

Resultaträkning, delårsrapport juni

Resultaträkning (Mkr)	2018			2017
	Ack utfall	Prognos	Budget	Resultat
Verksamhetens nettokostnad	-4 369	-8 997	-8 939	-7 969
Avskrivningar	-172	-347	-340	-322
Jämförelsestörande reavinst	34	34		
Verksamhetens nettokostnad	-4 507	-9 310	-9 279	-8 291
Skatteintäkter	3 430	6 851	6 878	6 436
Utjämningsbidrag och statsbidrag	1 170	2 573	2 573	2 159
Finansiella intäkter	4	5	5	7
Finansiella kostnader	-44	-92	-74	-81
Jämförelsestörande poster	24	50		16
Periodens resultat	76	77	103	246

Osäkerhetsmarginal
+/- 40 mkr.

000025

Tidigare rapporter
Mars +104 mkr
April +100

Finansiella mål, delårsrapport juni

Finansiella mål	Delår 2018	Prognos 2018	Budget 2018	Delår 2017	Resultat 2017	Prognos måluppfyllelse
Skattesats	11,63	11,63	11,63	11,16	11,16	
Årets resultat, Mkr (enligt balanskrav)	52	77	103	151	230	▲
Resultatet, enligt balanskravet, ska vara ett överskott på minst 1 procent per år av skatte- och statsbidragsintäkterna, %	1,1	0,8	1,1	3,5	2,6	▲
Likviditeten, exkl. placerade pensionsmedel, ska fortlöpande ha en positiv utveckling och garantera adekvat kortsiktig betalningsberedskap, Mkr	522	424	424	531	644	●

000026

Verksamhet (HS), delårsrapport juni

Verksamhetsstatistik ack			
	2018 06	2017 06	Diff %
Läkarbesök totalt	303 920	304 725	-0,3%
varav division Medicin	55 954	55 028	1,7%
varav division Kirurgi	97 070	97 361	-0,3%
varav division Psykiatri	12 312	12 175	1,1%
varav division Primärvård	138 584	140 161	-1,1%
Övriga besök totalt	406 154	393 112	3,3%
varav division Medicin	53 171	54 093	-1,7%
varav division Kirurgi	62 360	59 781	4,3%
varav division Psykiatri	63 393	58 286	8,8%
varav division Primärvård	227 230	220 952	2,8%
Vårdtillfällen	22 371	22 961	-2,6%
varav division Medicin	10 027	10 548	-4,9%
varav division Kirurgi	10 965	10 980	-0,1%
varav division Psykiatri	1 379	1 433	-3,8%
Vård dagar	125 716	131 604	-4,5%
varav division Medicin	57 485	62 291	-7,7%
varav division Kirurgi	46 013	45 396	1,4%
varav division Psykiatri	22 218	23 917	-7,1%

Vårdgaranti (lag)	avser	Mål	Dalarna		Riket	
0 Telefon PV	juni 18	100%	93%	(98%)	89%	(88%)
7 Läkarbesök PV	juni 18	100%	81%	(81%)	87%	(89%)
90 1:a Läkarbesök	juni 18	100%	80%	(71%)	82%	(79%)
90 Operation/åtgärd	juni 18	100%	59%	(61%)	73%	(71%)

Föregående år inom parentes

000027

Måluppföljning, delårsrapport juni

Prognos delår 2018 för strategiska mål enligt styrkort			
Förvaltning/division	●	▲	■
Division Medicin	3	5	3
Division Kirurgi	0	0	0
Division Psykiatri	2	2	0
Division Primärvård	0	0	0
Tandvårdsförvaltningen	6	3	0
Central förvaltning	2	2	0
Landstingsfastigheter	5	4	0
Kultur- och bildningsförvaltningen	4	3	0
Hjälpmedel Landstinget Dalarna	6	4	0
Landstingsservice	9	2	3
Hjälpmedel Dalarna	5	4	0
SUMMA	42	29	6

För division Kirurgi och Primärvård saknas uppföljning av strategiska mål.

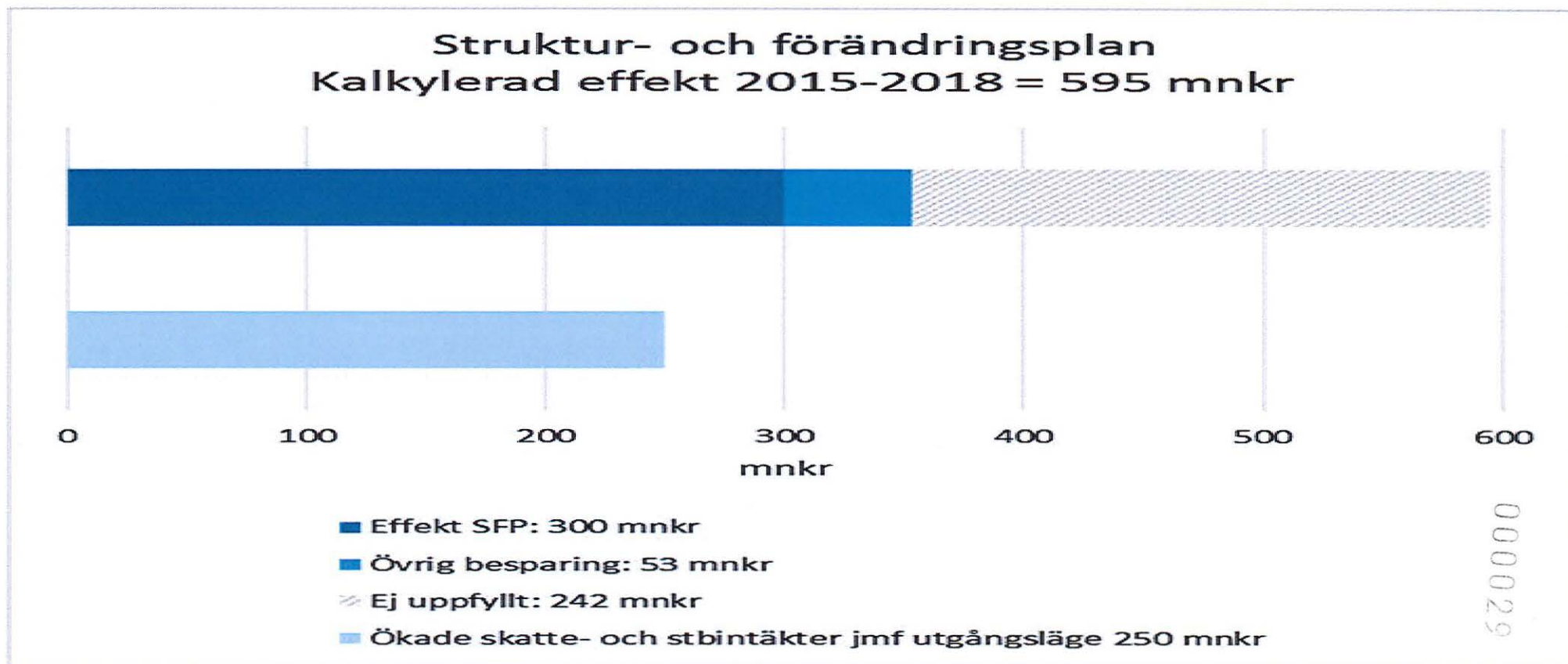
Bedömningen är att majoriteten av uppsatta strategiska mål kommer att nås 2018, helt eller delvis .

I årsbokslut kommer uppföljning av fullmäktiges övergripande prioriterade mål, *jämlikhet, medarbetare och ekonomi*, att säkerställas.

000028

Uppföljning av struktur och förändringsplan, prognos 2018.

Landstingsfullmäktige

Bedömning av resultatet 2018-06-30

I enlighet med föreskrifter i kommunallagen skall vi bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Bedömningen gäller både finansiella mål och mål samt riktlinjer för verksamheten. Bedömningen grundas på en översiktlig granskning av räkenskaper och andra relevanta underlag.

Finansiella mål

Landstinget redovisar t o m 2018-06-30 ett resultat på 76 miljoner kronor vilket är 107 miljoner kr bättre än budget för perioden. Resultatet härrör dels från ej budgeterade reavinster med 58 miljoner, dels från riktade statsbidrag med 83 miljoner kronor där kostnaderna förväntas uppstå först under andra halvåret. Resultatet för perioden, exklusive dessa poster, uppgår till -65 miljoner kronor vilket är 34 miljoner kronor sämre än budgeterat.

Det prognostiserade balanskravsresultatet för helåret 2018 uppgår till 77 miljoner kronor vilket är 26 miljoner kronor lägre än budgeterat resultat för 2018. Det prognostiserade resultatet innebär att landstingets finansiella mål avseende resultatet för år 2018 inte bedöms uppnås. Likviditetsmålet förväntas däremot uppnås. Vi delar dessa bedömningar.

Vi ser skäl att understryka att hälso- och sjukvården förväntas redovisa ett underskott i förhållande till budget med 126 miljoner kronor. Även tandvården och förväntas redovisa underskott i förhållande till sin budget. Detta innebär att ansvariga nämnder inte heller för år 2018 förväntas klara att bedriva verksamheten inom de ekonomiska ramar fullmäktige uppställt.

De negativa avvikelserna i förhållande till budget ger oss anledning att understryka vikten av att dels tidigare beslutade åtgärder fullföljs för att

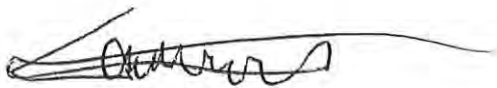
000031

landstingets positiva resultat ska kunna vidmakthållas, dels att ytterligare åtgärder vidtas för att bedriva verksamheten inom anvisade budgetramar.

Verksamhetsmål

Delårsrapporten skall inte bara utgöras av ett redovisningsdokument utan ska också vara ett underlag för den politiska ledningen att besluta om sådana verksamhetsmässiga korrigeringar som under året kan behövas för att uppnå fullmäktiges mål. Redovisningen av måluppfyllelsen i delårsrapporten uppvisar allvarliga brister och ger inte tillräckligt underlag att grunda ett uttalande på.

Landstingets revisorer

Carl-Erik Nyström

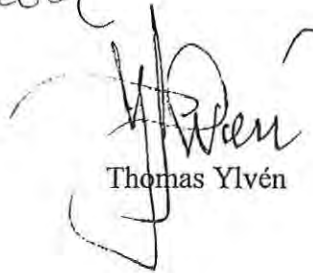
Sören Bertilsson

Ann-Britt Åsebol

Birgitta Örjas

Thomas Ylvén

000032

2018-09-24 Landstingsstyrelsen
2018-10-15 Landstingsfullmäktige

Ändrad beteckning på landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen

---

Ordförandens förslag

1. I enlighet med rätt enligt Lag om regionalt utvecklingsansvar vid årsskiftet 2018/2019 ändra beteckningarna landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen till regionfullmäktige och regionstyrelsen
2. Interna styrdokument, såsom policys och riktlinjer, får revideras i enlighet med ändrade beteckningar

Sammanfattning

Riksdagen beslutade 2018-06-19 att tilldela landstingen det regionala utvecklingsansvaret och reglera det i lag om regionalt utvecklingsansvar (SFS 2018:1348). Därmed så biföll också riksdagen den ansökan som lämnats till regeringen av landstingsfullmäktige i Dalarna och sex län till. Lagen träder i kraft den 1 januari 2019.

Av lagen framgår i 4§ att Landstinget Dalarna med detta får besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen.

Med anledning av ändringen påverkas en rad styrdokument, såsom policys och riktlinjer, som idag innehåller de tidigare beteckningarna. För att underlätta revidering av dokumenten förslås att dessa ändras i enlighet med ändrade beteckningar.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Riksdagen beslutade 2018-06-19 att tilldela landstingen det regionala utvecklingsansvaret och reglera det i lag om regionalt utvecklingsansvar (SFS 2018:1348). Därmed så biföll också riksdagen den ansökan som lämnats till regeringen av landstingsfullmäktige i Dalarna och sex län till. Lagen träder i kraft den 1 januari 2019.

Av lagen framgår i 4§ att Landstinget Dalarna med detta får besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen.

Överföringen av det regionala utvecklingsansvaret bildar grunden för landstingens bildande av regioner och landstingsfullmäktige har redan beslutat att den ska kallas Region Dalarna.

Lagen stadgar dock att vid val enligt vallagen ska landstingsfullmäktige fortsatt användas som beteckning. Samtidigt finns ett förslag från den statliga Indelningskommittén att landsting som beteckning ska utrangeras i all lagstiftning och att region som officiellt namn då ska tillämpas på landstingen – i Dalarnas fall Region Dalarnas län. Kommitténs förslag har varit ute på remiss men beslut kommer inte att kunna tas av riksdagen förrän under 2019 med möjligt ikraftträdande 2020.

Med anledning av ändringen påverkas en rad styrdokument, såsom policys och riktlinjer, som idag innehåller de tidigare beteckningarna. För att underlätta revidering av dokumenten förslås att dessa ändras i enlighet med ändrade beteckningar.

Samverkan med fackliga organisationer

Beslutet omfattas inte av facklig samverkan.

Uppföljning

Beslutet följs upp inom ordinarie verksamhet.

000034

Landstingsfullmäktiges Beslutsärenden

---

§ 88 Ändrad beteckning på landstingsfullmäktige och landstingsstyrelse

Diarienummer LD18/03164

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige:

1. I enlighet med rätt enligt Lag om regionalt utvecklingsansvar vid årsskiftet 2018/2019 ändra beteckningarna landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen till regionfullmäktige och regionstyrelsen
2. Interna styrdokument, såsom policys och riktlinjer, får revideras i enlighet med ändrade beteckningar

Sammanfattning av ärendet

Riksdagen beslutade 2018-06-19 att tilldela landstingen det regionala utvecklingsansvaret och reglera det i lag om regionalt utvecklingsansvar (SFS 2018:1348). Därmed så biföll också riksdagen den ansökan som lämnats till regeringen av landstingsfullmäktige i Dalarna och sex län till. Lagen träder i kraft den 1 januari 2019.

Av lagen framgår i 4§ att Landstinget Dalarna med detta får besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen.

Med anledning av ändringen påverkas en rad styrdokument, såsom policys och riktlinjer, som idag innehåller de tidigare beteckningarna. För att underlätta revidering av dokumenten förslås att dessa ändras i enlighet med ändrade beteckningar.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag **Bilaga § 88**

Utdrag exp 2018-10-02 till 1.
2.
3.

Vid protokollet :

[Mötessekreterarens namn]

Bestyrkes i tjänsten

[Intygarens namn]